

פרשת נשא

תשפ"ה

גיליון 263

א לעבטיגער שבת

הארט השבת

אמרים פנים וסיפורים על פרשת השבוע

מאת הרב יהודה צבי שפירא

הארט פנים

פניני פרשה

"והשיב את אשמו בראשו" (ה ו)

עיקר התשובה הוא ע"י התורה. וכפי שמובא (ויק"ר, כ"ה, א'): **אם נכשל אדם בעבירה, מה יעשה? אם רגיל ללמוד פרק אחד - שילמד שניים. ואם היה רגיל ללמוד דף אחד - ילמד שני דפים.** ובליקוטי מוהר"ן (תורה ע"ד): **"עיקר התשובה תלויה בתורה"**, וזהו: **"והשיב אשמו" - תשובת האדם, הוא ע"י בראשו" -**

הרומז לחכמה - חכמת התורה. כן אפ"ל, שע"י התשובה נעשים כתינוק שנולד כאילו לא חטא, וכמובא ברמב"ם (תשובה פרקו): שאחר שאדם עושה תשובה הוא: **"אהוב ונחמד הוא לפני הבורא כאילו לא חטא מעולם"**, וזהו: **"לראשו" שחזור לראשיתו, ללא חטאים - בכוח התשובה.**

או ייאמר: ע"פ המובא (זוהר פיקודי רצ"ד): **"כי כולו במחשבה איתברירו"**, ובליקוטי מוהר"ן (תורה ס"א ז): **"שבמחשבה ובשכל נמתקים כל הדינים בשרשם"**. והרי עיקר הדינים נמשכים מעונות: **"אין יסורים ללא עוון"**, וזהו: **"והשיב את אשמו" - שנמתקים העונות והדינים בשרשם - על ידי בראשו" שזה המחשבה.**

וכן יש לומר: ע"פ המובא בליקוטי מוהר"ן (ל"ה): **"דע כי תשובה הוא להשיב הדבר למקום שניטל משם, דהיינו להשיב הדבר ולהחזיר הדבר לשרשו, ושורש כל הדברים הוא חכמה"**. וזהו: **"והשיב את אשמו" - ענין התשובה, ע"י בראשו" - החכמה.**

"דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו" (ו, כג)

במדרש (שה"ש ב, ט): על ברכתו של אהרן הכהן, מובא הפסוק: **"ידומה דודי לצבי או לעופר האילים, הנה זה עומד אחר כתליו משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים"**. ובדבריו: **"אמר רבי יצחק מה הצבי הזה, מדלג ומקפץ מבית הכנסת זו לבית כנסת זו, מבית מדרש זה לבית מדרש זה, בשביל לברך את ישראל. בזכות מי, בזכות מי שהיה יושב באלוני מרמא - אברהם אבינו. אמר לו הקב"ה לאברהם כל זמן שבניך נכנסים לבתי כנסיות ובתי מדרשות יהיו יושבים וכבודי עומד עליהם."**

לכאורה יש לדייק בדברי המדרש למה הקיש את אהרן הכהן - לאברהם אבינו, ולא לשאר האבות הקדושים, אף שיש היקש של אסמכתא? וכן מה ענין בתי כנסיות ובתי מדרשות לברכות אלו? ויש לומר: שאברהם הוא במידת החסד, וכן אהרן מרמז על מידת החסד שהיה **"אהוב שלום ורודף שלום"** ועיקר הברכה נשפע כידוע ע"י מידת החסד. וכן אפ"ל: **"ש"א אהרן הכהן" בגימטריא: "אברהם אבינו" עם האותיות.**

וכן יש להוסיף, לאור מה שכתוב בדברי מדרש זה: שכוח הברכות נשפעים ע"י שנכנסים ל"בתי כנסיות ובתי מדרשות" - שאברהם אבינו קירב את כולם לעניין של תפילה והודאה לה', בזכות "הכנסת אורחים", והרי עיקר קיום התפילה וההודאה הוא בבתי כנסיות. ובאהרן כתוב: **"ונשא אהרן את משפט**

שזוכין להארט פני ה', דהיינו שיאיר בדעתו אמיתות אלוקות, שזה עיקר אור הפנים.

אור פניך עלינו אדון נסה!

ובאור פנים זו - כמה מרוויחם הם דבריו של רבי צדוק הכהן מלובלין בספרו 'צדקת הצדיק' (רמ"ז), בכתבו על הארת פנים של הקב"ה לעמו ישראל, וזה לשונו: **"כאשר השייט מאיר פניו לאדם, היינו שמאיר בלבו אמיתות הש"י איך הוא באמת מלא כל הארץ כבודו, ואפס זולתו כלל. זה הוא כבר נושע בישועה שלימה. וכמו שכתוב: 'האר פניך ונושעה'. כי מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך, וכאשר נכנס אור בבית הרי החושך מסתלק ממנו. ובמדרש שוחר טוב (מז' פ'): אנו אין לנו אלא הארת פניך. והיינו כי בבית המקדש נאמר: יראה פני האדון, היינו ראיית פנים ממש... וזה טעם הפייטן שיסד לפרשת שקלים לומר: 'אור פניך עלינו אדון נסה', כי הקרבתות תכלית הקירוב, והשקלים הוא הכנה לקרבתות, והשמעה על השקלים הוא הכנה לשקלים. ועכשיו אין לנו שקלים, ולא קרבתות רק השמעה על השקלים נשאר מתקנת חכמים, וזה כטעם: אנו אין לנו אלא הארת פנים, שהוא הכניסה ראשונה והכנה ראשונה להתקרבות גמורה."**

ברכתו של רבי שמואל שפירא!

היה זה פעמים רבות, וביותר בערוב ימיו של החסיד הנודע רבי שמואל שפירא זצ"ל, עת שביקשו ברכה הימנו, היה מברכם בענוותנותו בברכת: **"יברכנו אלוקים" ממזמור: "למנצח בנגינות" שבתהלים.**

כשהללו היו מתפעלים מהברכה המקוצרת, וביקש שירחיב את ברכתו, היה מוסיף מהמשך המזמור: **"יאר פניו אתנו סלה"**

אך לא פעם המברכים גם לא הסתפקו בכך, וביקשו ברכה מפורטת יותר, ברכה גדולה וארוכה... התבטא רבי שמואל באמרו: האם **"יברכנו אלוקים" שה' מברך אותנו, ו"יאר פניו אתנו סלה"**, שהקב"ה יאיר לנו פנים אינה ברכה מספקת?!

נתחבר לברכה זו, נבקש ונתפלל להארט פנים מלמעלה, ברכה של: **"יאר ה' פניו אליך. ישא ה' פניו אליך, להארט עלינו פני האדון העליון."**

שירת הפרשה

גְדוֹלָהּ הִיא מַעֲלָתָהּ שֶׁל הָאֶרֶץ פָּנִים
לְזֹאת הַמַּדָּה אֲנִי שׁוֹאֵפִים וּמְתַפְּלִים.

הַפּוֹכוֹ מִהֶסֶתֶר פָּנִים הוּא הָאֶרֶץ פָּנִים
בְּרָכָה וְהָאֶרֶץ גְּדוֹלָה בְּכָךְ גִּנּוּזִים.

פָּנִים שׁוֹחֲקוֹת מְלַמְעָלָה עֲלֵינוּ מְאִירִים
לֵךְ אֲמֹר לִפִּי בְקִשׁוֹ פָּנִי - מוֹבָא בְּתַהֲלִים.

אֹר פָּנֶיךָ עֲלֵינוּ אֲדוֹן נֶשָׂא - אֲנִי מַעֲתִירִים
כִּי הִרְבָּה טוֹבוֹת בְּהָאֶרֶץ פָּנִים פְּלוּלִים.

בפרשה: **"יאר ה' פניו אליך ויחנך".** ובדברי רש"י: **"יראה לך פנים שוחקות פנים צהובות."**

גדול כוחה של הארת פנים, שהקב"ה כביכול מאיר פנים לכלל ישראל.

הרי היפך 'הארט פנים' הוא: 'הסתרת פנים'. שעליה אמרו חז"ל (ב"ר פמ"ב, ג): **"אין לך שעה קשה כאותה שעה שכתב בה: ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא"**. ובפרש"י על הפסוק (בפרשת וילך): **"והסתרת פני מהם" - כמו שאני רואה בצרתם."**

ומידה טובה מרובה, שהקב"ה מאיר לנו פנים, פנים שוחקות וצהובות. וכך מובא במדרש (ילקוט שמעוני, תהילים פ"א): **"אמר רבי יוחנן, אין לנו - אלא הארת פניך בלבד - די לנו, שנאמר: האר פניך ונושעה"**. וכן הוא בספרי עה"פ: **"יאר ה' פניו אליך"**, שזו היא הברכה הגדולה שבכל הברכות.

אם נתבונן בעיני בשר ודם, כמה שמחה וקורת רוח ישנו לאדם שרבו מאיר לו פנים שמחות, פנים מאושרות, ולעומת זאת איזה עיצבון רוח וקדרות, ישנו בפנים זעופות ועצובות - הסתר פנים. וכך הם דבריהם (תענית ח): **"אם ראית תלמיד שלימודו קשה עליו כברול - בשביל רבו שאינו מסביר לו פנים"**.

הברכות הגנוזים באור הפנים!

באור פנים זו, הרבה ברכות והשפעות אצורים בו. די לנו אם נתבונן בתיבות התפילה בסיום תפילת שמונה עשרה, כשאנו מבקשים על אור הפנים: **"כי באור פניך נתת לנו ה' אלוקינו תורת חיים ואהבת חסד. וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום"**, הרי, כמה ברכות והשפעות יש בתיבות אלו, באור פני ה'.

בהקשר לכך מובנים לנו דברי רבינו בליקוטי מוהר"ן (תורה ב): **"כל תפילותינו ובקשתינו על זה שיחזיר את פניו, כמו שכתוב: פנה אלי, וכמו שכתוב: יאר ה' פניו"**

כן מאירים לנו דברי מוהר"ן (לקוטי הלכות גילוח ד א): בעומק ברכה זו של הארת פנים וחשיבותו, בכתבו: **"כי העיקר הוא הפנים, כי בכל דבר בעולם עיקר הדבר הוא בחינת פנים שלו, כמו אצל האדם עיקר האדם הוא הפנים, כי כל המוח והדעת והדיבור, הכל בהפנים, כמו שנאמר: 'חכמת אדם תאיר פניו'... וכל אדם צריך לבקש תמיד פני ה', כמו שכתוב (תהלים קה, ד): 'בקשו פניו תמיד'". וכתוב: **"לך אמר לבי בקשו פניו"**. וכתוב: **"זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה"**...**

וכמו למשל בגשמיות; במלך בשר ודם, כל זמן שהמלך נסתר בחדריו ואין זוכין לראותו הוא בבחינת הסתרת פנים, וכשמגלה עצמו לאנשיו ורואים אותו, זה בחינת הארת פנים, שמראה להם פנים, שהיה נסתר מהם עד הנה. כמו כן, להבדיל, בה' יתברך שמו, מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שאי אפשר לראותו בעיניים גשמיות, ואפילו בעיני השכל, כי אם כל חד כפום מה דמשער בלביה, כמו שאיתא בזוהר הקדוש, ומובא בדברנו כמה פעמים. וכשה' יתברך עוזר להאדם ומתנוצץ בדעתו ידיעת אמיתותו זה בחינת הארת פנים, ועל זה אנו מבקשים תמיד: **"יאר פניו אתנו סלה"**. **"האירה פניך על עבדך"**. **"פניך האר בעבדך"**. והכהנים נצטוו לברך את ישראל בברכה זאת, כמו שכתוב: **"יאר ה' פניו אליך"**. כי זה העיקר

המשך פניני פרשה

סיפורים מאירים

סיפורי פרשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו ז"ל

"והיו לעבוד את עבודת אהל מועד" (במדבר ז. ה)

טעימה מעבודת הקודש של אריות החבורה מאומן

רבות יש לספר על החבורה הקדושה של העובדי ה' באומן בראשותו של ראש החבורה החסיד השרף רבי ברוך געצייס זכורנו לברכה.

האריות שנמנו על חבורה קדושה זו הפנו עורף לכל הבלי ועסקי העולם הזה ועסקו רק בתורה ועבודת השי"ת.

הם היו מתפללים במסירות נפש עילאית מתוך זעקות גדולות שבקעו מעמקי ליבם הטהור.

תפילת שחרית הייתה נמשכת אצלם שעות על גבי שעות בקולות נוראים והמחאת כף אל כף, לתפילה זו היו מגיעים לאחר ששפכו את ליבם בהתבודדות של שעות רצופות ביערות הקפואים שסביבות העיר אומן, קשה להאמין שסמוך לדורנו עוד היו עובדי ה' נעלים שכאלה!

ראש החבורה היה רבי ברוך געצייס (רוזנבלום) הי"ד זצ"ל, שהיה עובד ה' מופלג, היה לו כוח דיבור מיוחד והוא היה מלהיב באמרי פיו את האנשים לעבודת בוראם, הוא הצית בהם שלהבת אש קודש.

רבי לוי יצחק בנדר היה מתאר בערגה את שאגותיו של רבי ברוך; התפילות בקולי קולות כדרכו בקודש, ואיך שלפני פסוקי דזמרה היה פושט את הטלית והתפילין והולך הביתה (הוא התגורר בסמוך לקלויז) לעזור לאשתו (שהייתה חולנית וחלשה) להעיר את הילדים ולשולחם לבית תלמודם, ולאחר מכן היה חוזר לקלויז ומתחיל לבעור שוב בעבודת התפילה כמו קודם, משל לא הפסיק והסיח דעתו בינתיים.

היה פעם שניגש אליו עשיר אחד מאנ"ש חסידי ברסלב, שזעקותיו הנוראות בתפילה הפריעו לו, והוציא אותו מחוץ לבית המדרש, והרה"ק רבי אברהם ב"ר נחמן שהבחין בכך יצא אחריו לאחר התפילה כדי לחזקו ולעודדו, ואמר לו כך שמעתי מאבי (ה"ה רבי נחמן מטולשין) והוא שמע ממנהיגי ששמע מרבינו ז"ל: "שאברך צריך לצעוק ולצעוק". "א יונגערמאן דארף שרייען און שרייען".

על חבורתו נמנו העובדים המופלגים רבי לייבל'ה צערטנער הי"ד (שהיה ג"כ תלמיד חכם מופלג והיה לומד רבות בחברותא עם הגה"צ רבי מאטעיס הכהן ברוסקי זצ"ל), רבי הירש לייב ליפל, רבי יענקל'ה זיטומיר הי"ד, רבי נפתלי צבי דובינסקי, רבי וועלוול הזקן ששימש את רבי אברהם ב"ר נחמן, ור' גדליה ספיר ועוד.

הגה"צ רבי אברהם אלי' מייזעס (גאב"ד מינסק וסלוצק ולימים ראש ישיבת תורה ויראה) התפעל מעבודתם הנוראה עד למאוד, וכשהגיע לארץ ישראל לאחר שישב בסיביר ועבר עליו מה שעבר, עלה לבית המדרש במאה שערים ושאל מיד היכן הוא רבי הירש לייב, האנשים הראו לו על זקן אחד שישב בפינה, אך הוא לא רצה להאמין, ואמר: "זהו לא ר' הירש לייב! אתם יודעים מה היה רבי הירש לייב באומן? הוא היה ממש אריה בעבודותיו!!..." רבי אברהם אלי' התקשה להאמין שהזקן הזה הוא ר' הירש לייב. (גם רבי שמואל צציק מציין בספרו "עין הארץ" שהגה"צ רבי אברהם אלי' מייזעס העריך מאוד את רבי הירש לייב).

כשעלה רבי הירש לייב לארץ ישראל בגיל 28 הוא החל להנהיג את חבורת העובדים בירושלים, עליהם נמנו הגה"צ רבי שמואל שפירא, רבי אברהם יעקב גולדרייך, רבי מרדכי אלעזר רובנשטיין, רבי שמואל צציק ועוד.

גם כאן כמו באומן הם היו מתפללים שעות ע"ג שעות בקולות ובזעקות, והיו הולכים יחד לשדות ויערות להתבודד, כמו כן הם נסעו בצוותא לקברי צדיקים ובמיוחד לציונו הקדוש של התנא האלוקי הרשב"י זיע"א והיו עוסקים שם ימים ושבעות רצופים בעבודת ה' כשרפי מעלה ממש....

מן סגור שהא ישיקו הקדרים | פתיחת הלב בתפילה !

ילדים יקרים ! ברוך השם אנו זוכים להתפלל כל יום לפני השם יתברך. הן בשלש התפילות שבכל יום. והן בקדש שאנו זוכים לפרש שחתנו להשם - בהתבודדות, ומבקשים ממנו מה שחסר לנו.

את התפילה להשם יש לנו לפתח ולהתחיל בהודאה, להודות ולברך את השם על כל הטוב, וכמו שאנו רואים שחכמינו תקנו את הברכות הראשונות, שהם הודאה להשם.

ההודאה גם פותחת את לבנו לתפילה. אנחנו יותר מתחברים לתפילה במוחנו ולבנו. וקד מפור: היה זה פעם בערב ראש השנה, ניגש אחד מהחסידים באומן - בשם רבי יהושע, לרבי לוי יצחק בנדר, והתאווץ לפניו שאינו יכול להתפלל ולהתבודד כראוי, לבו לא נפתח - כשהוא מתפלל לפני השם. הוא לא מרגיש התעוררות, זה נבש אצלו התפילה.

וענה לו: שהסיבה לכך, כי בזמן שאתה מתחיל להתפלל ולהתבודד לפני השם, חושב אתה רק על חסרונותיך, ועד כמה אתה עדין לא מספיק טוב. אך אם תתחיל את תפילתך בכך; שתחפש בעצמך נקודות ומעלות טובות, תראה את הדברים הטובים - ותודה על כך להשם, יפתח לך המוח והלב להתפלל כראוי. לאחר זמן, בא אליו והודה לו, באמרו: שצעה זו סייעה לו מאד לתפילה.

בני ישראל" (שמות כח): ועיקר התורה הוא להוציא משפטי ודיני התורה - שרומז על בתי כנסיות ובתי מדרשות.

"ויהי ביום כלת משה להקים את המשכן" (ז. א)

בדברי רש"י: 'בצלאל ואהליאב וכל חכם לב עשו את המשכן, ותלאו הכתוב במשה לפי שמסר נפשו עליו'.

ואפ"ל: 'כלת' מלשון 'כלתה' שפירושו: כלות הנפש - ענין של מסירות נפש, וכביאור המלבי"ם עה"פ: 'נכספה וגם כלתה נפשי' (תהלים פ"ד) 'כלתה - זה עד כלות הנפש'.

כן אפשר להוסיף: 'נפש' ועוד, עשרים ושש - שם הוי"ו, בגימטריא 'כלות', - מסירות נפשו של משה - לה'.

"כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו" (ז. ט)

'בכתף' הוא גם בפירושו: 'שכמו' וככתוב על שאול (שמואל א ט ב): 'משכמו ומעלה' - ובפירוש המצודות דוד: 'והיה גבוה מכל העם מן כתפו ולמעלה'.

ביעבודת הקודש' יש להקדיש את השכם - הכתף. וכנאמר עה"פ: 'ויט שכמו לסבול' שזה: 'עול תורה', כדברי זוהר (ויחי רמ"ב): 'למסבל עולא דאורייתא ולדבא בה יומי ולילי', וכן הוא בספרונו דקאי על עול תורה וציבור, וזהו: עבודת הקודש - עול תורה - 'בכתף ישאו' - ע"ד: 'ויט שכמו לסבול'.

ובהמשך לכך אפשר להוסיף: 'כתף', אותיות 'תכ"ף', שאת עבודת ה' אין לדחות, וכמובא בליקו"מ (ער"ב) עה"פ: 'היום אם בקולו תשמעו'.

"נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום" (ז י"ב)

לכאורה יש לדייק בקרא, למה כתוב ב' פעמים 'נשיא אחד ליום'. ואפ"ל: שפעם הראשונה קאי על עצם הקרבות הקרבנות, ופעם השנייה היא החיבה המיוחדת של הנשיאים בקרבנותיהם, וכמובא בדברי רש"י (ריש בהעלותך), על חלישות דעתו של אהרן שלא זכה להקריב קרבן נשיא. והרי קריאה של ב' פעמים הוא לשון של חיבה, כדמצינו שהקב"ה קרא 'אברהם אברהם'. (בראשית כ"ב) ובדברי רש"י: 'לשון חיבה הוא, שכולל את שמו'.

כן אפ"ל בדרך רמז, ש'נשיא אחד ליום' הראשון - יש טעם: 'רביעי', רמז לנשיא הראשון שהקריב - היה משבט יהודה, רביעי לשבטים. ועוד אפ"ל, בדברי השפתי חכמים (בפירוש השני): שמשו ידע את סדר הקרבת הנשיאים לפי סדר הדגלים, והיו ארבעה דגלים, וזהו: 'רביעי' - מיד 'נשיא הראשון' - נגד ארבעת הדגלים.

"כי יעשו מכל חטאת האדם למעול מעל בה' ואשמה הנפש ההיא" (ה. ה)

בדבר העבירה כתוב 'אדם' - 'מכל חטאת האדם', שזה כולל כלל מעשי האדם באשר הוא. אך לאחר החטא כתוב: 'נפשי' - 'ואשמה הנפש ההיא' - כי הפגם נהיה בנפש האדם, ששם משכנה של היצר טוב והיצר הרע וכמובא (עץ חיים שער כאב"י פ"ב דף קמ"ב).

"יברכך ה' וישמרך" (ו כ"ד)

בדברי השו"ע (או"ח קכ"ח ס"ב): 'ופורשים כפיהם כדי שיהא תוך כפיהם כנגד הארץ, ואחורי ידיהם כנגד השמים'. ויעויין בדברי 'הקדושת לוי' ע"כ: 'והנה ברכת כהנים הוא בנשיאות כפים, דהיינו שאוחזים גם ידיהם כנגד פניהם, כמו מי שרוצים להשפיע'.

ואפשר להוסיף, 'יד', הוא ענין השפעה - כמובא בליקוטי מוהר"ן (תורה מ"ד): 'וכל הדברים נקראים כח מעשי, כנגד כ"ח אתון דמעשה בראשית, כנגד כ"ח פרקין דידים', וזהו כאן 'ידים' בברכת כהנים להמשכת השפע.

זוית ראיה <<

נחפש דרכים ותחבולות איך להתחבר ולהיות קשור אחד לשני וכבר נאמר בקהלת "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם"

